

UZASADNIENIE

Projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia programu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego pod nazwą „Program Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2020-2030” wykonuje upoważnienie z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1813, z późn. zm.).

Strategicznym celem rządowego programu pn. „Program Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2020-2030” jest wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przez rozwój międzynarodowej wymiany młodzieży w formule międzynarodowych domów spotkań .

Dokumenty strategiczne na poziomie Unii Europejskiej oraz liczne umowy dwustronne zawarte przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej potwierdzają jednoznacznie potrzebę rozwoju oferty dotyczącej międzynarodowej wymiany, pojmowanej jako element edukacji pozaformalnej służącej budowaniu postaw otwartości i tolerancji, kształtowaniu własnej tożsamości poprzez poznanie innych kultur, zdobywaniu nowych umiejętności, zrozumieniu zasad demokracji i idei zjednoczonej Europy, doświadczeniu różnorodności kulturowej i współpracy zespołowej.

Międzynarodowe domy spotkań są sprawdzoną i merytorycznie adekwatną formą podjęcia wyzwań na polu międzynarodowej wymiany młodzieży dotyczących jakości i zawartości oferty przedstawianej uczestnikom wymian. Cechują się tym, że:

- edukują i wychowują dla wolności i demokracji, duchowego rozwoju człowieka, realizując jego potrzeby, uzdolnienia i pasje,
- ich program, oparty o pedagogikę wspólnoty, budowanie więzi międzyludzkich, a równocześnie o autonomię i wolność słuchacza pomaga uczestnikom odkrywać tożsamość własną i partnerów wymiany uwzględniając współczesne zainteresowania i potrzeby cywilizacyjne,
- prezentują wizerunek Polski, realizując profesjonalne programy edukacyjne oparte o rzetelną wiedzę historyczną i doświadczenia we współpracy z partnerami zagranicznymi,
- są politycznie neutralne i zachowują programową autonomię.

Formuła międzynarodowych domów spotkań została rozwinięta w Niemczech w powiązaniu z koncepcją edukacji obywatelskiej i niemiecką polityką historyczną zmierzającą do popularyzacji wizerunku Niemiec jako kraju demokratycznego, wolnego od rasizmu i ksenofobii, który uporał się ze spuścizną II wojny światowej. Niezależnie od rodzaju podmiotu prowadzącego domy (samorząd, fundacje, kościoły) są to instytucje dysponujące funduszami gwarantującymi stabilne finansowanie domów spotkań.

Zasługą domów spotkań powstałych w Polsce w początku lat 90-tych było spopularyzowanie idei międzynarodowej wymiany młodzieżowej w kształcie, który akcentował w jej ramach wątki historycznych relacji między narodami i potrzebę wzajemnego zrozumienia oraz kładł nacisk na wszechstronny rozwój uczestników. Niestety wdrażane instrumenty wsparcia

finansowego międzynarodowej wymiany nie uwzględniały potrzeb związanych z funkcjonowaniem tej specyficznej formuły jaką są międzynarodowe domy spotkań (utrzymanie infrastruktury i kadry). W rezultacie, w poszukiwaniu środków finansowych, część domów zrezygnowała z prowadzenia międzynarodowej wymiany zaś pozostałe znacznie ograniczyły działalność.

W obecnej sytuacji, kiedy kształtowane są podstawy polskiej polityki historycznej i prowadzone są intensywne działania mające kreować pozytywny wizerunek Polski, a także mając na względzie podejmowane przez państwo liczne inicjatywy międzynarodowej wymiany młodzieży, sięgnięcie po gotowe narzędzie działań w postaci międzynarodowych domów spotkań wydaje się naturalną potrzebą.

W aktualnych warunkach dotyczących finansowania tego typu działań w Polsce jedyną szansą na utrzymanie działalności istniejących domów spotkań oraz przywrócenie do działalności tych, które jej zaniechały jest wsparcie w ramach niniejszego Programu.

Program zakłada wsparcie już istniejących międzynarodowych domów spotkań, reaktywację placówek, które z różnych przyczyn zaprzestały czynnej działalności edukacyjnej, uruchomienie nowych międzynarodowych domów spotkań i wspieranie ich rozwoju, a także budowanie sieci i partnerstw.

Realizacja celów szczegółowych Programu umożliwi osiągnięcie takich efektów, jak:

- uzyskanie zrozumienia i uznania wartości międzynarodowych domów spotkań przez społeczeństwo oraz organy rządowe i samorządowe odpowiedzialne za system oświaty,
- wzrost zainteresowania proponowaną ofertą edukacyjną wśród potencjalnych odbiorców,
- rozwiązanie problemów z finansowaniem działalności programowej międzynarodowych domów spotkań,
- włączenie i wykorzystanie w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego potencjału i możliwości, jakie stwarza sprawdzona koncepcja międzynarodowych domów spotkań,
- zapewnienie środków na rozwój instytucjonalny działających międzynarodowych domów spotkań oraz na zwiększenie liczby placówek przez reaktywację wcześniej istniejących i tworzenie nowych placówek.

Program został zaplanowany w perspektywie lat 2020-2030. Realizacja Programu będzie finansowana z krajowych środków publicznych w ramach dotacji celowej z budżetu państwa. W 2020 r. na realizację Programu zostanie przeznaczonych 2,5 mln zł. ze środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa. Od 2021 r. na realizację Programu rocznie zostanie przeznaczonych 3,0 mln zł., w tym 2,75 mln zł. na dofinansowanie beneficjentów w ramach priorytetów Programu i 0,25 mln zł. na zwiększenie dotacji podmiotowej NIW-CRSO w związku ze zwiększeniem wydatków organizacyjnych, w tym zwiększenie limitu etatów (1 etat) do obsługi Programu.

„Program Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2020-2030” będzie realizowany przez Instytucję Zarządzającą tj. Narodowy Instytut Wolności – Centrum

Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Podejmowane działania będą planowane i koordynowane przez Biuro Programu oraz współpracujący z nim zespół ekspercki oraz partnerów.

Program będzie podlegał systematycznemu monitoringowi oraz okresowej ewaluacji. Monitoring będzie prowadzony z myślą o ocenie procesu wdrażania Programu. W trakcie prowadzonych działań będą się odbywać między innymi spotkania, seminaria z wolontariuszami i organizatorami wolontariatu, szkolenia, podczas których uczestnicy będą mogli się wypowiedzieć na temat realizacji Programu, zaobserwowanych zmian, będą mogli zgłaszać postulaty i uwagi. Ewaluacja przeprowadzona będzie w kilku etapach podczas wdrażania Programu oraz po jego zakończeniu.

Proponuje się, aby uchwała weszła w życie z dniem podjęcia. Proponowany termin wejścia w życie projektowanej uchwały jest uzasadniony koniecznością jak najszybszego rozpoczęcia realizacji wskazanego Programu, w tym rozpoczęcia niezbędnych procedur konkursowych.

Projekt uchwały nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt uchwały nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt uchwały nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Wejście w życie projektu uchwały Rady Ministrów może mieć wpływ na MŚP i sektor dużych przedsiębiorstw, w postaci ewentualnego zakupu usług na wsparcie wykonania działań zaplanowanych w programie lub realizacji projektów inwestycyjnych obejmujących rozwój infrastruktury placówek (remonty, rozbudowy, zakup wyposażenia).

Projekt uchwały został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248). Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.